AJÁNLÁSOK

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2008. december 4.)

a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek harmadik országokba való kivitelére alkalmazandó kritériumokról

(az értesítés a C(2008) 7570. számú dokumentummal történt)

(2008/956/Euratom)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 33. cikke második bekezdésére és 124. cikke második francia bekezdésére,

tekintettel a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek szállításának felügyeletéről és ellenőrzéséről szóló, 2006. november 20-i 2006/117/Euratom tanácsi irányelvre [1] és különösen annak 16. cikke (2) bekezdésére,

mivel:

(1) A radioaktív hulladékok vagy kiégett fűtőelemek által kibocsátott ionizáló sugárzásból származó veszéllyel szembeni védelmi intézkedések az ionizáló sugárzástól való védelem nemzetközi szinten elfogadott elvein alapulnak.

(2) Ahhoz, hogy ezek az elvek ténylegesen kifejtsék hatásukat, a nemzeti szabályozási rendszer részévé kell válniuk.

(3) A Közösségben a radioaktív anyagok kezelésével járó tevékenységekkel kapcsolatban uralkodó biztonsági kultúrának megfelelően követelmény, hogy a szabályozó hatóságok és a piaci szereplők feladatköre egymástól ténylegesen független legyen a radioaktív hulladékok vagy kiégett fűtőelemek megfelelő kezelésének biztosítása érdekében.

(4) Az exportáló tagállam illetékes hatóságainak felelősségi körébe tartozik, hogy döntsenek a radioaktív hulladékok vagy kiégett fűtőelemek harmadik országokba való szállításának engedélyezéséről.

(5) Az exportáló tagállam illetékes hatóságai a 2006/117/Euratom irányelv 16. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett kritériumoknak megfelelően véleményt alkotnak arról, hogy a harmadik országok rendelkeznek-e a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek biztonságos kezeléséhez szükséges igazgatási és műszaki kapacitással, valamint hogy szabályozási kereteik megfelelőek-e.

(6) A tagállamok e kritériumokat hierarchikus rend szerint alkalmazzák.

(7) A kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok biztonságos kezelésével kapcsolatban a vonatkozó alapvető nemzetközi jogi eszközt a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról szóló közös egyezmény jelenti.

(8) A megállapított kritériumoknak való megfelelésen túlmenően egyéb szempontokat, így politikai, gazdasági, társadalmi, etikai, tudományos és közbiztonsági megfontolásokat is figyelembe lehet venni a radioaktív hulladékok vagy a kiégett fűtőelemek harmadik országba való szállításának engedélyezése során.

(9) A 2006/117/Euratom irányelv 2. cikke foglalkozik a tagállamok vagy a tagállamokban bejegyzett vállalkozások azon jogával, hogy a feldolgozásra hozzájuk szállítandó radioaktív hulladékból vagy a radioaktív hulladék visszanyerése céljából hozzájuk szállítandó egyéb anyagokból származó radioaktív hulladékot kezelés után visszaszállítsák a származási országába. A cikk azt is kimondja, hogy a 2006/117/Euratom irányelv nem érinti a tagállamoknak vagy a tagállamok vállalkozásainak azon jogát, hogy a hozzájuk újrafeldolgozásra szállított kiégett fűtőelemekből az újrafeldolgozási művelet során visszanyert radioaktív hulladékot visszaszállítsák a származási országba.

(10) Az ebben az ajánlásban megállapított kritériumok összhangban vannak a 2006/117/Euratom irányelv 21. cikke szerint létrehozott tanácsadó bizottság véleményével,

[1] HL L 337., 2006.12.5., 21. o.

AJÁNLJA:

1. A 2006/117/Euratom irányelv 16. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett főbb kritériumok a radioaktív hulladékok vagy a kiégett fűtőelemek harmadik országba szállítására vonatkozóan a következők:

   a) megfelelő nemzeti rendelkezések megalkotása és végrehajtása a munkavállalók és a lakosság sugárzás elleni védelmére vonatkozóan; e rendelkezéseknek összhangban kell lenniük a sugárzás elleni védelemre vonatkozó nemzetközileg elismert szabványokkal;

   b) összefüggő jogszabályi keret a radioaktív anyagokkal – beleértve a radioaktív hulladékokat és a kiégett fűtőelemeket is – kapcsolatos veszéllyel járó tevékenységek szabályozására;

   c) ténylegesen független szabályozó hatóságokat kell létrehozni, amelyek hatásköre kiterjed az engedélyek kiadására és felülvizsgálatára, felelősek az ellenőrzési és végrehajtási feladatok ellátásáért, és megfelelő forrásokkal rendelkeznek;

   d) rendelkezni kell a felelősség egyértelmű megosztásáról a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek kezelése során elvégzett különböző lépésekben érintett testületek között, így különösen a piaci szereplők és a szabályozó hatóságok között;

   e) a radioaktív hulladékok vagy kiégett fűtőelemek kezelését végző szervezetek jelentéstételi vagy engedélyezési rendszere e hatóságok részére vagy által;

   f) biztosíték arra, hogy a kiégett fűtőelemek vagy a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáért való felelősség elsősorban a megfelelő engedély birtokosát terheli, és minden ilyen engedélyes eleget tesz a kötelezettségeinek;

   g) a biztonsággal kapcsolatos tevékenységek elvégzéséhez képzett munkaerő szükség szerinti rendelkezésre állása a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok kezelésével foglalkozó létesítmény aktív élettartama alatt, valamint megfelelő pénzeszközök rendelkezésre állása a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok kezelését szolgáló létesítmények biztonságos működésének támogatásához mind a létesítmények aktív élettartama alatt, mind pedig a leszereléskor;

   h) a harmadik személyekkel szemben fennálló felelősség megfelelő nemzeti rendszerének létrehozása és végrehajtása;

   i) megfelelő minőségbiztosítási programok létrehozása és végrehajtása a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok biztonságos kezelésére vonatkozóan;

   j) megfelelő védelmi és korrekciós intézkedések, beleértve az érintett lakossági csoportok tájékoztatását, valamint olyan vészhelyzeti tervek elkészítését, illetve próbáját, amelyeket a sugárzási kibocsátás ellenőrzés alatt tartása és hatásának enyhítése érdekében kell alkalmazni radiológiai vészhelyzet esetén.

2. Annak mérlegelése során, hogy a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek kivitelére vonatkozó fent említett követelményeknek a harmadik országok eleget tesznek-e, a tagállamoknak a következő kritériumoknak való megfelelést kell figyelembe venniük:

   a) Fő kritériumok:

      — tagság a Nemzetközi Atomenergia Ügynökségben (NAÜ) és a NAÜ vonatkozó biztonsági szabványainak ebből eredő elfogadása,

      — a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról szóló közös egyezmény aláírása, megerősítése és tiszteletben tartása, tehát a közös egyezményből származó kötelezettségek teljesítési szándékának bizonyítása, valamint a kiégett fűtőelem és a radioaktív hulladék biztonságos kezelésére vonatkozó rendelkezéseknek való megfelelés demonstrálása,

      — a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló nemzetközi egyezmény és módosításainak aláírása és megerősítése a nukleáris anyagokhoz kapcsolódó bűncselekmények megelőzésére, feltárására és büntetésére irányuló kötelezettségvállalás kifejezéseként,

      — a nukleáris biztonságról szóló egyezmény aláírása, megerősítése és tiszteletben tartása, amely a nukleáris biztonság területét szabályozó legfontosabb jogi eszköznek számít, és fontos rendelkezéseket tartalmaz a vészhelyzetekre való felkészültséggel és a sugárvédelemmel kapcsolatban is,

      — a kiégett fűtőelemeket kezelő létesítményeknek a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség egyik biztosítéki megállapodásának és a vonatkozó kiegészítő jegyzőkönyveknek a hatálya alá helyezése az Atomsorompó Szerződés aláírásával és megerősítésével összefüggésben annak demonstrálása érdekében, hogy a kiégett nukleáris fűtőelemeket békés célra használják fel,

      — az atomkárokért viselt polgári jogi felelősségről szóló, 1963. május 21-i bécsi egyezmény, az atomkárokért viselt polgári jogi felelősségről szóló bécsi egyezményt módosító jegyzőkönyv és az atomkárokkal kapcsolatos kiegészítő kártérítésről szóló egyezmény, vagy az 1964. január 28-i kiegészítő jegyzőkönyvvel és az 1982. november 16-i jegyzőkönyvvel módosított, az atomenergia területén viselt polgári jogi felelősségről szóló, 1960. július 29-i egyezmény (Párizsi Egyezmény) aláírása, megerősítése és tiszteletben tartása annak demonstrálása érdekében, hogy atomkár esetén a fő felelősség az engedélyest terheli.

b) További kritériumok:

— a nukleáris baleset vagy radiológiai veszélyhelyzet esetén történő segítségnyújtásról szóló egyezmény és a nukleáris balesetekről adandó gyors értesítésről szóló egyezmény aláírása, megerősítése és tiszteletben tartása annak demonstrálására, hogy sugárzás okozta vészhelyzet esetén az érintett lakosság megfelelő tájékoztatást kap, továbbá hogy ilyen sugárzási vészhelyzetben megfelelő védelmi, illetve korrekciós intézkedések – beleértve a vészhelyzetre szóló tervek készítését és próbáját is – alkalmazására kerül sor a sugárkibocsátás ellenőrzése és hatásainak enyhítése érdekében,

— a veszélyes áruk biztonságos szállításával kapcsolatos nemzetközi szerződések, így különösen a SOLAS-egyezmény és a Chicagói Egyezmények tiszteletben tartása annak demonstrálására, hogy a veszélyes áruk tengeri és légi szállításának tényleges ellenőrzése valóban megvalósul.

3. Az 1. bekezdés sérelme nélkül a tagállamok illetékes hatóságai egyéb, például politikai, gazdasági, társadalmi, etikai, tudományos és közbiztonsági kérdésekkel kapcsolatos megfontolásokat is figyelembe vehetnek annak eldöntése során, hogy a radioaktív hulladékok vagy a kiégett fűtőelemek harmadik országba való szállítását engedélyezik-e.

4. A tagállamok illetékes hatóságai az ajánlás alkalmazásával kapcsolatos információcsere érdekében együttműködnek egymással.

Ennek az ajánlásnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2008. december 4-én.

a Bizottság részéről

Andris PIEBALGS

a Bizottság tagja